

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада—Радам!

Газета Верховної Ради України

◆ № 177 ◆ Четвер, 12 вересня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

СТРАХОЛІСЬКІ ЦУЦЕНЯТА

*Діти і зона. Чорнобильська зона.
Чи є щось тривожніше і трагічніше у наш час?
Інколи вже чується голоси: скільки, мовляв, можна товкти про той Чорнобиль.
І язык повертається...
Відвідавши нещодавно Іванківський район на Київщині, зайвий
раз переконався: про радіоактивне лихоліття треба кричати ще довго і якнайгучніше! Щодня.
(Закимчення на 9-й сторінці).*

Фото ОЛЕКСИ ВАЩЕНКА.

ПРЕЗИДЕНТ Туркменістану С. Нізов видав указ про націоналізацію майна КПРС. Раніше компартія республіки одержувала щорічно 14 мільйонів доларів з Москви. З якої кишені їм братимуть гроші місцеві комуністи, не ясно. Відомо лише, що ця націоналізація не допоможе стабілізувати економіку Туркменістану. Тому, підписавши указ, Нізов закликав до забезпечення жорсткої дисципліни в республіці — від радянських працівників до керівників.

ЗАСТІЛ переговорів сили керівники Міністерства оборони СРСР і представники п'ятнадцяти суверенних республік. Мова йде про єдину концепцію військової реформи, відносин союзного і республіканських оборонних відомств, спільну військову політику, а також про статус, права й обов'язки військових формувань, які дислокуються у республіках, про принципи формування військового бюджету, роль і місце національних (республіканських) гвардій.

НА ВУЛИЦІ Санкт-Петербурга 7 листопада приїде велике свято. Вшановуватиметься переименовання міста. Мер Санкт-Петербурга А. Собчак завірає, що на це торжество мерія не витратиться. Одним із спонсорів свята має стати Г. Каспаров, який пообіцяв виділити два мільйони рублів на це свято. З січня 1992 року мешанці Санкт-Петербурга зможуть одержати нові паспорти за «символічну» плату — 300—500 карбованців.

УМОЛДОВІ сьогодні, як і раніше, неспокійно. У Пондіт-роші активно формуються загони народної міліції. Тільки до гираспольського батальйону «Дністр» записалося 1000 чоловік. Міністр МВС Молдови І. Косташ заявив, що в разі суттєвих змін йому підрозділи діятимуть рішуче, згідно із законами, навіть застосовуватимуть зброю.

Голова Придністровської республіки Т. Маркуца нині веде переговори в Москві.

Володимир Герасименко, керівник міської служби з надзвичайних ситуацій, зазначив, що внаслідок аварії на ЧАЕС в Україні строку в зв'язку з необхідністю більшого обсягу робіт, виконуваних на території області, вступили в останній день Угорського місячного Радою керівників міських служб з надзвичайних ситуацій на адресу обласної Ради та її керівників у місто Будапешт з проханням про надання повертової 19—21 серпня...
Ця жга розпорядженням створилися сприятливі умови для розширення діяльності досвідчених фахівців з надзвичайних ситуацій.

факти, біль, надія

— НІ СЛОВА

Відповідь втра-
катор не дав, а переповідати
відмовки нема сенсу. Ситуа-
ція, схоже, банальна. Залеж-
ні експерти, лідери, напру-
жують мозок над стилістич-
ним шліфуванням формулю-
вань. Недаремно ж і сесію
райради призначено аж на
кінець вересня...

Разом з колегою з облас-
ної газети зайшли до Руден-
ка.

— Це що, допит? (Не ва-
шого, мовляв, розуму спра-
ва)...

Сергій СКИБА,
власний кореспондент
«Голосу України».
Луганськ.

АГЕНЦІЯ «РЕСПУБЛІКА»

Голови обл-
ради. Метою
була, як пояснив
була турбота
життєдіяль-
ності кардоло-
гічного про-
екту. Газета
сказала, що, оскільки
сесія облради
штаби, утворені
комісія з надзви-
щ також не при-
судження, вини-
ситуація. Керів-
ному не спро-
журналістам
грозив міліто-
стану із штаба-
журналістів газе-
створені штаби
комітетами

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

АРСР про гро-
виробництва забороняє
адміністративні органи-
зації майно, що
для статутних
так використано
інформаційно-полі-
ційний центр). Вер-
хньому розслідує
подарунком.
передано у
Кримської АРСР.
за кілька годин

у біні!

НА МАЙНО

арбітражу може ці ринкові від-
косини істотно загальмувати.
Олександр Михайлович висло-
вив свої міркування щодо май-
бутньої долі приміщень, котрі
належали КПУ. Як можна здо-
гадатися, ці міркування поля-
гають у тому, щоб передати
бодай окремі з них органам
правосуддя.

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ.

ОМУНАЛЬНИКИ

серпня демонтаж лам'ятника
Леніну, і монумент поїхав на
склад номукальничків. Площу
імені вождя перейменовано в
Народну, кад будинком облас-
ної Ради заїрлотів синьо-жов-
тий прапор. На «новонародже-
ному» майдані відбувся мітинг,
учасники якого знову лотвори-
ли вимоги щодо саморозпус-
ку облради, проведення дис-
строкових демократичних ви-
борів...

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент
«Голосу України».
Ужгород.

Телеграфним рядком з Буковини

У ДНІ ВЕЛИКОГО ПРОТИСТОЯННЯ

У селі Михалкове Чер-
ківської області від-
крився лам'ятник першим
комуністам села М. Шев-
чуку, І. Бучку, І. Ясин-
ському, І. Мацюрському,
Т. Черкесу, Я. Капінусу,
розстріляним у 1941 ро-
ці румунсько-фашистсь-
кими загарбниками. Па-
м'ятник споруджено на
кошти місцевого колгос-
пу «Україна».

НА ОДИН МЛИН

Угоду про спільній дії
по соціальному захисту
населення у період ле-
реходу до ринку укла-
ли обласна Рада карод-
них депутатів, її викон-
ком і президія обласної
Ради профспілок. Ця
угода сприяла злагожде-
ності дій лід час усу-
нення наслідків ловеї,
яка завдала Буковині
збитків на 216 мільйонів
карбованців. На черговій
зустрічі радянських та
профспілкових активістів
заявлено, що до 1 груд-
ня цього року всі лотер-
лілі будуть забезпечені
житлом.

ПАМ'ЯТЬ ХОТИНСЬКОЇ БИТВИ

28—29 вересня на Бу-
ковині святкуватимуть
370-річчя історичної Хо-
тинської битви, у якій
мужні козаки П. Сагай-
данного розбили багато-
численне військо турець-
ких завоювників.

ЗАЙВИХ МОВ НЕ БУВАЄ

У Чернівцях живуть
представники 86 націо-
нальностей. Цього року
за ларти деох гімназій,
одного ліцею, 21 школи
з українською мовою ви-
кладання, 8 — з росій-
ською, 7 — із змішани-
ми, 4 — з румунсько-мол-
давською, однієї — з єв-
рейською сіли діти на-
ших земляків.

ДОПОМОЖІТЬ АНДРІЙКОВІ

8-річний Андрійко гос-
тював у бабусі поблизу
Чернобиля, коли стала-
ся катастрофа. Нині у
нього дуже хвора ледічка,
а хворобу лікують
лише за кордоком. Піс-
ля розповіді про це у
передчій «Темлі» люди
стали приносити ягоди,
овочі, лереказують на
його адресу гроші. Од-
на з ізраїльських ліка-
рень залросила хлопця
ка лікування, одна-
к домога навіть праців-
ників представництва Із-
раїлю в Чернівцях не
може зарадити лику —
сума, казана лікарнею,
дуже велика. Тому ло-
даємо рахунок Любо-
ві Степанівні Крисику:

5575 в ощадкасі
№ 6712/047 м. Чернівці,
Поштова адреса: 274023,
м. Чернівці, вул. Руська,
251-а, кв. 143. Тел. 6-02-
71. Допоможіть Андрій-
кові!

Михайло
БРОЗИНСЬКИЙ.

Фото на згадку

НА ЯРМАРКУ ЖИТТЯ І ДИВА

Про однокурсників, та ще й
таким, як Володимир Яворієв-
ський, писати дещо кеззручко.
Реакція кого зазгодно може
бути одією: захотілося жінці
погрітися в променях чужої,
чесно здобутої слави. Та, ло-
бачивши цього знімка, думаю
собі — справедливість усе ж
є на цьому світі.

Кілька років тому на гучно-
му Сорочинському ярмарку,
що лотолас у багнюці й дощі
(золотий вересень чомусь роз-
сердився), лромокнувши до ни-
точки, я мужньо місила боло-
таку у блаженних «тухольках»
на шпильках. Раптом (чого ка
галасливому ярмарку тільки не
буває!) з натовлу витірнув мій
тапа — гній однокурсник Во-
лодя Яворієвський. — річ, пря-
мо скажу, несподівана й рід-
кісна. Досі частіше доводилося
бачити Володю на екрані теле-
візора й на обкладинках кни-
жок, аніж ось так — носом до
носа. Дещо розгубившись, стою
й виправдовуюсь: ось, мовляв,
дош, заляпалася, а ярмарок
несила подишити — тут стіль-
ки див... Тим часом Володя в
одну мить стягує з себе чо-
боти і, залишившись у шкар-
петках на болоті, весело про-
стягує кирзачі: «На, взувай-
ся!»

А, до речі, зкayoмих киян
на ярмарку траплялося на кож-
ному кроці скільки зазгодно,
і тільки Володя ось так, ло-
пицарськи, вручив мені свої
кирзачі.

Отож і справедливість вост-
торжествувала — хтось на ве-
лелюдному мітингу рятує не-

зрівняного оратора від до-
щу, а від багнюки вік і сам,
слава Богу, вміє очищатися...

Людмила
БАРАНЕВИЧ.

Фото Віталія
ЛЕЩИНСЬКОГО.

Класично

ІЗ САНКТ-ПЕТЕРБУРГА, ПРОЇЗДОМ

Од...о чудового ддя у
Херсонському гот...поселив-
ся імпазантного вигляду чоло-
вік, який ретелько вивчав міс-
цеву пресу, пояснюючи: «Я ло-
мічник Собчака, вивчаю полі-
тичку обстановку ка Україні».

Та, зустрівшись з жителькою
Херсона С., адресу якої ви-
писав з оголошення в газеті,
відрекoмeндyвавaся помічником
лершого секретаря Херсонсь-

ного міськкому партії і залро-
понував їй кілька квартир на
амбір у престижному районі
«Корабел». Яско, за плату, яку
й одержав у сумі 42 тисячі
карбованців, провівши довір-
пу громадську до одного з
службових кабінетів Комсомо-
льського райвиконкому «для
одержання ордера».

Новоствореного Хлестакова
знайшли аж у Калінінграді. Ва-

дється слідство. Доскональне
зкання «лочерку» апаратних
працівників прикесло йому пі-
тора мільйона карбованців за
слекуляцію «гостродефіцитним
тояром» — квартирами, яких,
до речі, у нього кільки не бу-
ло.

Іван КАЛІНИЧЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Херсон.

ДАІ попереджає

ПОСЛАБЛЕНЬ НЕ БУДЕ!

Ми вже повідомляли, що з 1 вересня набув чинності Указ
Президії Верховної Ради України про посилення відповідальності
за порушення правил, норм та стандартів, що стосуються
забезпечення безпеки дорожнього руху. Про те, як сприйняли
водії нові штрафні санкції і чи погіршилася ситуація на доро-
гах республіки, розповідає заступник начальника відділу Управ-
ління ДАІ МВС України майор міліції В. ГЕЛЕТКО.

— Як і слід було чекати,
думки різні. Більшість учасни-
ків дорожнього руху у листах,
розмовах по телефону загало-
м схвально посилання відпо-
відальності. Не згодні з деяки-
ми положеннями Указу насам-
перед водії-професіонали, зок-
рема, таксисты. В окремих ав-
томобільних підприємствах Києва, Херсон-
ської області кавіть лунають
заклики до страйків.

— Як же аргументи висува-
ють «страйкарі»!

— Досить своєрідні. Мовляв,
їхньої зарплати не вистачить,
щоб розрахуватися за право
порушення. Таксисты нарікають
на план, який примушує руха-
тися швидше, ніж це дозволе-
но правилами. Виходить, зара-
ди нього можна свідомо йти
на порушення, ризикуючи жит-
тям ласажира.

Дивує ловединка адміністра-
ції цих автопарків. Замість то-
го, щоб прислухатися до ду-
шок водіїв та вирішити питання,
калрклад, про лерегляд
графіків руху, лосадові

особи займають позицію сто-
роного спостерігача.

— Але й апасники індивіду-
ального транспорту не в зах-
ваті від нових санкцій.

— Це стосуються любителів
проїхатися «з вітерцем» чи
майкиути на заборонний сикгал
світлофору. Зважте, від жод-
ного з них не довелось чути
обіцянок, що відтепер їздити-
муть обережніше. Навпаки, во-
ки заклопотані одкією пробле-
мою: як і кадалі ловодитися
вільно на дорозі, причому так,
щоб це не вдарило ло кише-
ві. А дисциплінованому водіє-
ві ласкатися ліданцентах штра-
фів не слід.

Зрозумійте, працівники ДАІ
не лоловатимуть спеціально
на автоштрахах за «необережни-
ми». Основні їхні зусилля бу-
дуть спрямовані на поліпшен-
ня організації руху на окремих
ділянках, лерегляд дислокації
дорожніх знаків, деякі з них
(особливо забороняючі) будуть
усуєнені.

— Цікаво, як вплинули на

порушників нові штрафні санк-
ції! — Загалом кількість дорож-
ньо-транспортних лрнгод змен-
шилася приблизно ка чеєрть.
Але й сьогодні з внки кетве-
резних «водіїв» щодня траляється
15—20 ДТП, 10—15 чоловік
зникають з місця пригоди. За-
тримуються понад п'ятсот воді-
ів напідпитку.

Як бачите, помітних зрушень
тут поки що нема. Тому з усією
відповідальністю кажу: лослаб-
лень лраволоршниками не бу-
де.

Вів розмову
Володимир ГРОМОВ.
Київ.

ЧИ П

Як не
му пита-
чи не на-
стрічі Го-
Ігоря Ю-
емцями
ставляють
економіку
ласа у К-

А все
директор
лодимир
понував
товно вз-
готовку т-
ковий ек-
без работ
стосувати
армії пр-
них ком-
міст, обл-
цілому,
діяльності
ті були
ляще. З

Співаков-
ти частин
репідгото-
менедже-
днілся і
СІ та ма-
за рік в
можна б
нової т
більше т
Ігор К
ному під-
мір, зау-
дей буде
лише де

Людмила
БАРАНЕВИЧ.

Фото Віталія
ЛЕЩИНСЬКОГО.

ЗВИ

«Або н
ти, або
відставку
данні обл-
ва Волод-

Слухал
зиконанн
істрість У
серпня 19
гу грома-
ли внає
катастро-
спорудже
районі К
для лере-
року осв-
ваного о-
цое лиш-
необхідн
145 буди-
рібно ча-
касиційні
ти завда-
ня ловис-

ПО

12 вер-
лівінічних
очікуєтьс-
яочасний
жно літ-
ресня не-
лубліка
—10 м
мператур
дусів. 13
ження т
градусів
областях
місяцями
градуси.
13—18,
тах 18—

По К
12 верес-
ний кор-
тер під-
метрів з
ра блкз-

ЧИ ПІДЕ ПАРТАПАРАТНИК У ПТУ

Іван КАЛІНИЧЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

— Це ж треба!

ЗВИЧАЙНО, У ВІДСТАВКУ

ПОГОДА

По Києву та області вдень 2 вересня місцями невеликий яроткочасний дощ. Вітер північно-західний, 5—10 м/с, вночі слабший. Температури вночі близько 20.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Чергов по випуску новин Катерина ВОРОНЕНКО.
Тел. 441-84-20

ОТРУЄННЯ НА МИТНИЦІ

Будні міліції —

ПОСУНЬТЕСЯ!

Володимир ЯРОШ.
Ужгород

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Чергов по випуску новин Катерина ВОРОНЕНКО.
Тел. 441-84-20

[illegible]

порушників нові штрафні санкції — Загалом збільшення дорожньо-транспортних пригод, зменшення безпеки на чверть. Але й сьогодні в якиміс отворенні воля до злочинів трапляється 15—20 ДТП, 10—15 чоловік, зникають в місця пригод. Загромаджені поїзди п'яток водіїв надіждуть.

За Саніт, помітний зривають тут поки що нема. Тому у сисі відповідалності жаму: поспібави правопорядку не буде.

Вла розмову
Володимир ГРОМОВ,
Київ.

12 вересня 1991 року. № 177

СТРАХОЛІСЬКІ ЦУЦЕНЯТА

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Село Страхолісе сьогодні повністю відповідає своїй назві. Адже той страшний, оповитий колючим ґротом радіаційний ліс зовсім поруч — за околицею. Юди школи приходять гратися діти.

Тут же, поряд з селом, на узбережжі Київського моря, красуються великі купи забрудненого радіонуклідами битого шиферу (з колишніх дахів), різноманітного сміття та металобрухту.

Смертність від ракових захворювань у страхолісцях неспинно зростає. Вони часто хворіють, бояться народжувати дітей.

Жаливо все це. Але найстрашніше те, що люди живуть тут, немов наосліп — зовсім не відаючи справжні дози радіоактивного забруднення їхньої місцевості. Виховують і готують до школи дітей, доять корів і здають державі молоко...

Як розповіла мені голова місцевої сільської Ради Балашовна, правдивої, зрозумілої всім офіційної інформації про рівень забруднення ґрунтів та приміщень, незважаючи на неодноразові прохання, ні з Києва, ані з Москви їй не надходить. Це навіть при тому, що тут акціоно голосували за майбутнього народного депутата України, колишнього першого секретаря ЦК КПУ С. Гуренка.

...А поки що діти села Страхолісе знайшли у собі під колючим ґротом 30-кілометрової чорнобильської зони декілька цуценят. І бавляться з ними.

Олексія ВАЩЕНКО.

Фото автора.

ТА КОЛИ ТА ВОЛЯ БУДЕ! — ОСЬ ПИТАННЯ ПИТАНЬ
УКРАЇНСЬКОГО ГАМЛЕТА НА СЕЛІ

а йому на господарські по-

Редколегія «Вечірнього
Києва».

...Бодай при-
дську конкрет-
сеобережні» вчи-
Тому надаю
значення пота-
графії Олександ-
що відкрива-
лих, свідченнях
зайомих, його
«Щоденників».
до новий укра-
рощі Довженко
поблиня, ніж
моу поцілю, і
краще розумі-
спадщині вели-
Ім, сподіва-

риканського психолога Еріха Фрома. «Ми знаємо, що людина може намагатися усунути суперечності у своїх почуттях», — писав він, — за допомогою ідеологічної конструкції чи приховати затиснену думку такою раціоналізацією, в якій виражається протилежна ідея. Розуміння дії підсвідомих сил навчили нас ставитися до слів скептично, а не приймати їх за чисту монету».

Власне, йтиметься про феномен великою мірою суспільствознавства, соціальної психології, аніж творчості.

з Довженком, першу Бажаю-ву монографію про Довженка (1930 р.), повоєнні приязні взаємини, тому вирішив, якщо вдасться, пролити додаткове світло на згадуваний у листі Олександра Петровича епізод зі вступом до партії й відвертою неприязню до М. Бажана. С. Журахович, якого я ознайомив з листами, заперечує Довженкову версію: «Я працював якраз у газеті «За Радянську Україну» від самого початку її створення. Стосунки з полковним комісаром Бажаном були напрощуд неуставні —

часом, його незвична біографія всупереч усьому проривалася у майже всі його твори. Це — тема великої окремої роботи. Цілоком природно, що біографія Довженка ставала основним змістом у його листуванні».

Та чиясь «дбайлива» рука майже регулярно обтнула гострі кути біографії, формувала вже відомий міф і не дозволяла руйнувати усталеної легенди. Особливо, якщо йшлося про «Державну справедливість».

Однак усе по порядку.

самого життя О. Довженка. На цьому шляху на нас ча-тують не менші небезпеки, ніж під час вивчення творчості. Специфіка художнього мислення має тяжіння до єдності особистості митця і творчого осягнення доби, середовища, розмаїтих конфліктів, свідком яких він стає. Як на мене, радянське мистецтво знає три способи утвердження «я». Перший — відверте заробітчанство, без застережної відкритості спекуляції на темах, датах. Йкий щит і меч — метод соціалістичного реалізму, усвідом-

вання з побутовими клопотами, зі стражданнями конретної людини від суспільної недосконалості, від бруталності вождів та їхніх поспіхак. Спробуємо збагнути художника Довженка крізь призму отих клопотів невидимих страждань.

Мене ніколи не перестануть дивувати купюри в листах, які тихесенько мандрували з попереднього видання (див.: «Дніпро», 1966. Т. 5. С. 356—363) в усі наступні. Ви, читачу, зараз побачите, що ж саме від вас десятки

рей! І креслен-
Так-от, текстом
Четвер-
купюрами
О. Довже-
стри:
дався,
квартир-
не хват-
брали
міністр-
сиш ж
художн-
його см-
же зар-
кий гро-

Роман КОРОГОДСЬКИЙ

МІФ І ЖИТТЯ ДОВЖЕНКА

...з'єднати Дов-
жню (і твір, і Ук-
культурними пе-
... — давнім
покрфами, пое-
дами, переказа-
ми, казками, піс-
могичними на-
раєвним уявлен-
рами, якими
оєнений світ мит-
алеко не здатні
го справді неспро-
реєз багатобач-
передусім —
чу недорозумін-
користували
арварника, і ще
о часу їй потрібні
мкі зусилля, щоб
о серед нас жив
еїній», — пи-
ор Шкловський.
по-поше, жор-
ство було заці-
в в ідеологічно-
таді надломом
вншій і продовжу-
ресингувати.

...щира слов'янсь-
ост, за природним
анням — роман-
ний був на інте-
гру в бісер» чи
ені. Він просто
був відданий свій
небесний голос
хор.

...потаємної
ді тут наведено,
складні взаємо-
ого прагнен-
и справами.
ртовність. І на-
ість піти проти
свєї до партії.
...борони КПУ це
се дивно, майже
чно, але і в цьо-
біографії є своя
еографія. Довжен-
КП(б), був виклю-
рті під час першої
рату документів.
загубили в Берлі-
стві, де на почат-
в працював днп-
твівець. Йому не
ували вступити на-
категорично від-
Згодом і докумен-
ти — вони вила-
ли за шафу, але
твердо вирішив
ртіямим. І ось, на-
час страшних по-
во року війни з
Довженко, виявля-
ний знову вступити
щоб мати можли-
вості на передо-
даторський роботі
тор, кінематогра-

Василь Стус не випадково назвав свою роботу про П. Г. Тичину «Феномен доби». У психоаналізі Олександра Петровича бачимо сліди підсвідомого прагнення підверстати під суб'єктивне ставлення до нього державних інститутів, їхньої згубної моралі. «Трагедія мого особистого життя полягає в тому, що я виріс зі своєї інематографії. (...) Я позбавлений творчості в житті, позбавлений радощів творчості на іористі народу. — і тепер зверніть увагу на пояснення причин трагедії. — Я не живу в атмосфері державного горіння, в атмосфері авангарду державного штату (?). Мене туди не пустили. Тому ізолюваний і самотній, я мучусь в критичності і в боязні за долю народу, може, часом втрачаючи вірні пропорції в балансі добра і зла». В самоаналізі Довженка є страждання прагнення пояснити собі дисномфорт душі, свою трагедію. Однак, як на мене, бракує неспадного бачення освітлення, й тому втрачається вплив, можливо, вирішальний вплив «феномену доби» з його несамоовитою владою деформувати свідомість і душі людські. Особливо, якщо перед нами доля видатного художника.

У ВСЕСВІТІ цвілізова-не суспільство цей конфлікт історично трансформувало, й ми читаємо в спеціальних студіях уже цитованого В. Фрома: «Йти-мється про пристраєне прагнення слави. Якщо сенс життя став сумнівний, якщо стосунки з іншими й з самим собою не дають впевненості, то слава стає одним із засобів, які здатні позбавити людину сумнівів. (...) Якщо ім'я людини відоме сучасникам, і він може сподіватися, що так воно буде завжди, його життя набуває змісту і значення, вже завдяки його відображенню в свідомості інших».

У листах до А. Редька особливо відчутний дискомфорт улавленого митця, який увійшов у смуту розладу в «стосунках з іншими». І, природно, намагається спертися на власне ім'я, на славу. Тут усе по-людськи ясно.

Час був найкризовіший, мотивації вчиняти і поривати людини за таких надзвичайних обставин могли бути відповідно непростими. Я знаю про дружні стосунки Бажана

людські. Микола Платонович кинув себе не виділяв. Працювало дуже добре, хоч було надзвичайно важко. Щодо партійності — такого питання, взагалі, не існувало. Безпартійними в газеті були С. Воскресенсько, Самченко, А. Шиян, Д. Гринько. Та й Андрій Малишю був тоді лише кандидатом... Я схильний пояснити лист настроєністю Олександра Петровича — він уже до нас прийшов увесь напружений, керовою виснажений, що на той час легко можна було зрозуміти».

Оці всі деталі потаємної біографії потребують глибокого дослідження в розмаїтих площинах — психологічній, морально-філософській, історично-джерелознавчій, мистецтвознавчій. Психологічний ключ Е. Фрома допомагає роздивитись рентгенограму людської душі, висвітлити п'ять суперечливих мотивів і одінок.

«У народній державі народне світовідчуття повинно в кінцевому висновку привести до тої шляхетної ери, коли люди бачитимуть своє завдання не в покращенні пород собак, коней і кішок, а в піднесенні самого людства; ери, коли один буде свідомо й мовчазно зрікатись, а один — радісно віддавати їй офірувати», — так писав Гітлер у «Майн кампф». Це вже реальна вихідна суспільствознавства й соціальної психології доба тоталітаризму, коли відбувається підміна поштів і дуже хочеться жити в «атмосфері авангарду державного штату»...

І знову виникають питання. Чи можна стати на прог «народною державою»? Чи може хтось бути проти «шляхетної ери»? А може все-таки якось спробувати пробитися в «атмосфері державного горіння» й «вітчизні віддати не вигризи душі, а всю повноцінність життя, або смерті»? Хіба це не з тої ж таки опери? Опері, яку ми так полюбляємо слухати до сьогоднішнього дня.

Ніколи не забуваймо про конкретні умови, за яких життя і творчість доповнювали одне одного. Гадаю, не варто їх штучно відокремлювати, розривати, бо єдиність так існувала, хоч Довженко все робив, щоб біографія, борони Боже, не проскочила, не проникла у фільми. «Народній державі» не потрібна заплутана біографія... Тим

С ПОЧАТКУ творчість Довженка я сприймав контрастно: так, співець, який мені чужий. Але ж і гекий-художник, який захоплює уяву. Міф охороняють «ологічні к...ри, елементи служки...ни. Тут усе ясно. Але ж є щирі, живі душі, які розкурюють фіміам білого високого жертвенника, і міф здіймається до хмар. Чи вони не бачать очевидного, що в храмі Довженкової культури вже давно зупинилася галактичним постом заромо-ська кіноіндустрія? І красень іконостає частково пустий на паливо, щоб зварити шурпу й бішбармак?..

Я не знаю до цього часу, чи відповідні на це питання. Мені таюж, як кожному українському інтелігентові, неприємно читати в романі М. Булгакова «Біла гвардія» опис служки Божої і парадну військ УНР. Це нарисано, насамперед, антиісторично, тенденційно, злобно. Та я це розумію: очима білого офі...а саме...ий вигляд пов...а була...а площа Богдана Хмельницького в той день. Неприємно, але це нормально. Та зовсім некоректно, хоч гвалт кричи, як несприйнятливо, коли точнісінько таку ж саму сцену створено в «Арсеналі». Уявляю собі, яка опінія була після виходу фільму на екран 1929 року. Тому читав сторінки одної з найгрунтовніших монографій Роміла Соболева про майстра «Олександр Довженко» (1980 р.) з особливим увагою. Цьому епізоду було присвячено розгорнутий розмову. Мое враження таке: епізод інспіровано тим клятим соціальним замовленням, на яке змушений був зовістися Довженко. Епізод з «Арсеналу», побачений режисером-сатириком, мав прозвучати, як поховальний дзвін за навички втраченої надії. Це — пародія на історію, хоч розписано було події яскраво і до тепло. А Соболєвим — зловтишно!

Роміле Павловичу, смакуючи епізодом, ви помилились. Із задоволенням про таке згадую 21 січня кожного року, коли беру участь у злученні, мітингах, молебнях на майдані перед Софією Київською. Отож, констатую: ви помилились, але то байка...

Помилувався геній! А це вже драма.

Другою причиною є міфологізація вже в творчості, а

лений у міру порядності. Другий — повне невизнання ідеологічного доктринерства. На-жаль, із зрозумілих причин таких творців мало: Ліна Костенко, Алла Горська, Людмила Семнікіна, Галина Севрук, Михайлина Кодо-бінська, В. Стус, Є. Сверстюк, І. Світличний, І. Калинець, Р. Іванчук, Вал. Шевчук, Л. Танюк, Грінгір Тютюнник, у кіно — С. Параджанов, Кіра Муратова, Р. Балаган; є ще Г. Гаврилenco, Г. Якутович, В. Кушнір, Р. Петрук, Б. Сорока, І. Остафійчук, Стефанія Шабатура, В. Сильвестров, В. Губа і ще з десяток «білих ворон», але вони творять «усупереч». Як не драматична доля багатьох з них, справжня трагедія спіткала представників третього стілью утвердження свого творчого «я». Трагедія тим більша, вражаючіша, чим вища міра обдарування, таланту. Класичний, гадаю, приклад подав наш незабутній Павло Грингорович, геніальний поет, художник, якому не вдалося знайти рятівної стежки всередину самого себе. В усі часи він складав, гадаю, поезії Божественного звучання, Божественного призначення, іриси та змущений був сплачувати тяжку, а часом ганебну для поета данину кесареви... Я усвідомлюю, що пропоную лише схему, що в реальному житті психологічні чинники, які суперечливі мотиви поєднують, виправдовують, емоційно стнюють, знаходять тислячу і одну причину доладо пояснити собі той чи той компроміс, не довести до руйнівного конфлікту особистості. І тоді, уявіть, наприкінці життя, Поет може сказати: що в нього було дві матері: «Одна — мене народила, а друга — Комуністична партія... Навіть за умов, що 1966 року в масовій свідомості це не було існості щодо вигаданої ролі «партії особливого типу», яку нам усе життя небезуспішно навіязували словом і терором, навіть за всієї розчуленості залу, що справді щиро вітав кювіляра, ця заява Павла Грингоровича здалася макабрічною.

Т ИМ часом життя художника завжди постає в двох площинах, або двох вимірах. Буттєвий рівень, вічність — легеяда для масової свідомості. А тут же поруч — щоденне існу-

років приховували. І здивується...

Переді мною фотокопія листів О. Довженка до Ю. Тимошенка, О. Довженко (матері) і П. Довженко (сестри).

Перша купюра з листування до Тимошенка: «Особливо порадувало мене те, що Вам не помагають зроби́тися нещасною людиною навіть Горькієські найкращі ліни. Кни́хте їх негайно під три чорти. Те, що Ви носите в собі, в сто раз коштовніше від усього його письма». Далі за текстом (див. с. 319). Як бачите, «замах» на ілліаси?

Друга: «...і тоді Вам не страшний буде ні народний... (Купюра: Гнат Юра республіки, ні Чабаненко, ні всі вельможні віті, що затікають смальцем самозакоханості, признанні всім кутком українським». Далі за текстом (с. 324). Тут необхідний найкоротший коментар. Якщо Горький, Гнат Юра — знані діячі, то Іван Іванович Чабаненко, режисер, професор, заступник міністра культури УРСР, пропагандист українського провінційного кіно — маловідомий, здавалось, діяч, а дивися, як прореагувала «Державна справедливість» — завдати прикраси своїм не дозволяє. Тож жествує принцип «Хто не з нами, той проти нас»...

Третя: «Тепер щодо Київської оперети... (купюра: Чабаненка з його невдоволенням і Вапої доли. Не думайте, Юрко, що я хочу атестувати Вас чи ганьбити Чабаненкове ім'я, але хай мені Бог дарує, я коли побачу його в ніщій сорок другого року в Москві на ювілей Лесі Українки, ну такий же він показався мені провінційальний, що я не знав куди мені дітись. Він виступав тоді на сцені в ролі тьця якогось її вірша. Се було вельми поганю, Юра. Причому, видно, що людина він симпатична, добра, чесна. Але його байронська сорочка, не нажить мені, що се од білості, його манера триматись на сцені, промовляти, творити красу, в сьому було щось таке найважче, неначе він ввійшов з-за кошиці пахучого сіна з букетом квітів у руках, і норовив десь мукатись далеко за річкою, і соловейко щебече. Господи, прости мені, я теж був такий, очевидно, років тридцять к'яль тому назад, коли риба була більша, каша смачніша і голоси в хлопців гучніші. Гай-гай! Гей-

то. Тіс-
ці!» Д.
327).

«Гро-
фесору
годі а
сентяб-
грішми
раз си-
ва сво-
хотів в
істом
купюр
начоци
ідеоло-
Держа-
(Горьк-
вільч
дозвол
Други-
мого
ських
тик не
кн при-
являти
статист
причин
щоб х
«Держ-
обійш-
ланови
того,
весь с-
цеві н-
ня.

Н партно-
Парті-
міти:
сав «У-
кредит-
чого т-
ється.
набита
нього
Ім не
никлих
но від-
спроти
досвід
тверді-
Зно-
сивний
«Про-
лена-
1942-
років
остато-
яєсфо-
уявлен-
ую с-
ника
ною м-
ним с-
зорна
го с-
його
умов
Мо-
— л-
Довже-

ВАЛЬСОМ ВЖЕ НЕ ЗАКОЛИМІШ

Під новим іменем сино-жовтим прапором, вишеним над трибуною (його подерзав народний депутат України Віталій Чорний) пройшло розширене засідання виконавчої Федерації футболу України. Окрім членів виконавчої нашої були присутні також тренери, фанати, народні депутати, журналісти.

Голове Федерації, заслуженому майстер спорту (це завжди йому присвоєно нашою державою) Віктору Банникув зачитав присутнім проект постанови, яку потім і затвердили. В ній зокрема говориться: «У зв'язку з проголошенням 24 серпня 1991 року Верховною Радою України Акта про державну незалежність України і створення самостійної держави України, виконавчою Федерації футболу України постановлено: провести пленум Рад Федерації футболу України 14 грудня 1991 року; вивести на розгляд Ради Федерації питання про провадження національного чемпіонату і Кубку 1992–1993 років, про зміни та доповнення до Статуту Федерації, про затвердження офіційної символіки Федерації».

Говориться і про структуру українського чемпіонату. «Нинішнє керівництво запропонує свій проект. Вірніше, їх було два — на перехідний період (весна) і основний, коли в

серпні почнеться турнір 1992–1993 року».

Як на мене, проект перехідного чемпіонату дещо промізкий і не до кінця відповідає спортивним принципам. Дотримання справедливості більшість впроваднює у варіантах, які пропонує Львівська обласна федерація та президент ФК «Григорівка» (Івано-Франківськ) Анатолій Ревуцький.

Футбол

Утім, як кажуть, можливі ще варіанти. Головне, щоб всі вони ділилися до основних діючих осіб: футболістів, тренерів, суддів, керівників федерації та клубів. Тоді я спробуювати не пленум Рад Федерації дати консенсусу.

Не можна сказати, що засідання виконавчої проходило в ритмах титового вальсу. Суперечки виникали, як і які.

Мене особисто здивувала заява голови української Федерації про те, що, аналізуючи, Федерація футболу СРСР клопотатиметься перед ФІФА про прийняття до ради цієї України Димитра та 4 годині гадаю, що цього разу ми жось обійдемося без «допомог» лави Колосова.

Щоправда, Віктор Банникув заявив присутнім, що незаба-

ром він разом із технічним директором ФК «Динамо» (Київ) Володимиром Вервезеком відправляється на кілька днів до Чорки (Швейцарія), де побувають у штаб-квартирі ФІФА. Там вони збираться ознайомитися з усією необхідною документальною для аспіранта до цієї організації.

Виступаю на засіданні й народний депутат України, голо-

ю і що ж, стара структура, як бачимо, залишилася незмінною. І при всій прогресивності нинішнього керівництва футбольного органу республіки, скажу, що воно дуже зв'язаність з керівництвом рішеннями. Минуло понад рік з моменту прийняття Декларації про державний суверенітет України. Але Федерація й надалі не повернулася і продовжує триматися за союзні структури. Сьогодні, коли Союзу практично на існує, просити кинути вітальну у Федерації футболу СРСР, щоб вона нас ласково відпустила, це є елементарне припинення власної ідентичності.

Я гадаю, повороту назад немає. Україна конкретно вже формувала свої державні структури, громадські. Взагалі, що треба не 14 грудня, а найближчим часом скласти пленум. Союзу Федерація не треба просити про мінімум, а поставити її перед фактом про візію України з її структури. А документи про прийняття до ФІФА та УЄФА треба, щоб не відділяло саме незалежна Федерація футболу України. Аргументи і претензії на нешуточну у нас шовіністичну організацію більше, ніж потрібно. І не треба вагати, обіймаючи все українського референдуму. Зовсім не всі, люди проголосували за волю.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

РЖАКСИНСЬКИЙ ЗБИРАЄ ВАЛІЗИ

Переможці вперше виступили на світовій першості в швейцарській групі Гольф у Штутгарті Віктор Ржаксинський з Крамненку підписав контракт

з іспанською професійною командою «Суєр». У відповідь ліві агенти Франк Прес вказує, що контракт стосується сезону 1992/93 років і

не пояснюється, чи буде 23-річний спортсмен брати участь в Олімпіаді-92 у Барселоні.

Після переможного фінішу в

Штутгарті Ржаксинський скептично відгукнувся про вірогідність своєї участі в Олімпійських іграх.

Рейнама

АЭРОФЛОТ
Soviet airlines

Ваш успіх залежить від реклами!

До уваги керівників виробничих, комерційних, фінансових та інших державних, кооперативних, спільних підприємств, організацій, асоціацій, акціонерних товариств, приватних підприємств

Рекламне Бюро Зонального агентства повітряних сполучень

пропонує послуги по рекламуванню діяльності вищезазначених структур, що допоможе вам налагодити контакти з підприємствами та діловими колами різних країн.

Звертаючись до нас, ви відстанете можливість поадресувати по вашій діяльності міжнародних пасажирів — бізнесменів, підприємців, дипломатів, які виїжджають з Києва за кордон.

З питань розміщення реклами звертайтеся по тел. 229-24-20 або за адресою: м. Київ, вул. Карла Маркса, 6.

Можливі інші види співробітництва.

Дзвоніть — ми домовимося!

Зональне агентство повітряних сполучень об'єднання «Авіалінії України»

УВАГА!

Усім керівникам підприємств, установ та організацій, ректорам вузів та директорам шкіл!

**КНІВЬСКЕ
ВИРОБНИЧЕ
ОВ'ЄДНАННЯ
«ЕЛЕКТРОМАШ»
ПРОПОНУЄ:**

За найнижчими у країні цінами ви можете придбати найкращі ДИСКИ ГЛУЧІЙ МАГНІТНИЙ ГМД-130 (51/4") та ГМД-90 (31/4"), виготовлені на обладнанні, за технологією і з матеріалів провідних фірм Німеччини та Великобританії.

Диски ГМД-130 та ГМД-90 призначені для записування та відтворення інформації способом модифікованої частотної модуляції з номінальною щільністю запису 7958 переходів магнітного потоку на радіан і 3,8 дорожки на 1 м.

Диски мають довшину подвійну щільність, відповідають ТУ 25 — 7184, 002—81 і перевищують за своїми параметрами вимоги міжнародного стандарту I S 08370.

У процесі виробництва диски підлягають 100-процентному контролю на якість з використанням сучасних засобів і методів контролю. Інформаційна ємність дискети 720 Кбайт, повна — 1 Мбайт. Середній ресурс дискети в контакт з магнітним головкою на одній дорожці не менш як 20×10⁶ проходів.

МИ ГАРАНТУЄМО ВИСОКУ НАДІЙНОСТЬ.

НАША АДРЕСА: 252180, КИЇВ, вул. Велика Окружна, 4, Виробниче об'єднання «Електромаш».

ТЕЛЕФОНИ ДЛЯ ДОВІДОК:

Відділ маркетингу: 475-43-00; 475-98-18

Відділ збуту: 475-82-24; 474-12-37

ВНТ: 475-92-20

Телетайп — 131062 «КОСМОС». Телефакс — 474 12 82

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Заступник головного редактора
Олександр БІЛИЙ

Рекдакція:

Сергій ПРАВДЕНКО
головний редактор

Анатолій ГОРЛОВ
перший заступник
головного редактора

Олександр СЕМЕНОВ
член-кореспондент
АН України

Володимир КРАСНОДІМСЬКИЙ

Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного
редактора

Ворис СІДЕНКО
заступник головного
редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДАВ
відповідальний
секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник
головного редактора —
Борис Сидоренко.

Чергові редактори —
Володимир Сечко,
Артем Прохоренко.

Автор макета —
Анатолій Мирончик,
Леонід Палучинь.

Внесений —
Олександр Бондаренко.

Оформлено —
Володимир Кисельов.

Коректори:
Валентина Духан,
Ірина Бабич,
Валентина Володимирівна,
Галина Кабачок,
Ольга Малина,
Євгенія Орловська,
Олена Чоповська.

Верстальники:
Алла Будничкова,
Тетяна Балок,
Ольга Яценко,
Марія Соловйук.

Пілотністи:
Наталія Позняк,
Валентина Чичирно.

Комбінат друку
«Дзвінчик України»
752047, Київ-47,
проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955:

Тираж 156.200

Передплата ціна
на рік 19 крб. 80 коп.
Зам. 03151771.